

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om godkännande som läkare som utför övervakning av hälsotillståndet hos strålningsarbetare i kategori A och vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om godkännande som läkare som utför övervakning av hälsotillståndet hos strålningsarbetare i kategori A och vissa lagar som har samband med den (RP 172/2016 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Helena Korpinen, social- och hälsovårdsministeriet
- ledande expert Ritva Havukainen, Strålsäkerhetscentralen
- direktör Jussi Holmalahti, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira)
- specialistläkare Sari Wuolijoki, Arbetshälsoinstitutet
- hälsovårdspolitisk expert Mervi Kattelus, Finlands Läkarförbund rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att det stiftas en ny lag om godkännande som läkare som utför övervakning av hälsotillståndet hos strålningsarbetare i kategori A och att lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården, strålskyddslagen och strålskyddsförordningen ändras. Genom den nya lagen flyttas de nuvarande bestämmelser om godkännande av läkare ansvariga för hälsokontroller som ingår i förordningar och myndighetsanvisningar upp på lagnivå i enlighet med grundlagens krav, samtidigt som Europeiska unionens nya direktiv om strålsäkerhet genomförs i fråga om godkännande som läkare som utför hälsokontroller för arbetstagare i kategori A. Genom godkännandeförfarandet säkerställs det att de läkare som utför övervakningen av hälsotillståndet har tillräcklig utbildning om negativa effekter av strålning.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ska bevilja legitimerade läkare rätt att vara verksamma som företagsläkare förtrogna med effekterna av strålning, förutsatt att de har rätt att självständigt utöva läkaryrket som legitimerad yrkesutbildad person i Finland, är förtrogna med företagshälsovård och med negativa hälsoeffekter av strålning och har genomgått den strål-

Betänkande ShUB 2/2017 rd

skyddsutbildning som krävs. Läkare med sådana rättigheter får utöva verksamhet inom såväl den privata som den offentliga sektorn.

Vidare ska Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården tillhandahålla en förteckning över sådana företagsläkare förtrogna med effekterna av strålning som finns införda i centralregistret över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Följaktligen föreslår regeringen att också lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården ändras.

Lagarna avses träda i kraft den 1 december 2016.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Lagförslagen är ett led i genomförandet av EU:s strålskyddsdirektiv och de innebär att de nuvarande bestämmelserna i förordningar och myndighetsanvisningar lyfts upp på lagnivå. Enligt den nya lagen ska en företagsläkare förtrogen med effekterna av strålning godkännas av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) och inte av Strålsäkerhetscentralen som enligt den gällande lagen. Den strålskyddsutbildning som krävs för att bli godkänd kan ordnas av Arbetshälsoinstitutet och de universitet som har ett utbildningsprogram för specialistläkare avsedda för läkare inom företagshälsovården. Rätten att arbeta som företagsläkare förtrogen med effekterna av strålning och genomgången utbildning som ligger till grund för rätten skrivs in i centralregistret över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (Terhikki).

Enligt övergångsbestämmelsen i lagförslag 1 ska läkare med tidigare behörighet från Strålsäkerhetscentralen inom sex månader efter det att lagen har trätt i kraft anmäla till Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) att de vill bli införda i centralregistret över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (Terhikki). Övergångsperioden måste vara tillräckligt lång för att Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ska hinna uppdatera sina informationssystem, kontrollera sina registeruppgifter och informera yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården, framhåller utskottet.

Social- och hälsovårdsutskottet föreslår att lagförslagen godkänns med vissa tekniska ändringar. I lagförslag 1 flyttas bestämmelsen om ändringssökande i 1 § 2 mom. och bildar en ny 5 §. Vidare föreskrivs det i 2 § 3 mom. att närmare bestämmelser får utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2–4 i proposition RP 172/2016 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 i proposition RP 172/2016 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Betänkande ShUB 2/2017 rd

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om godkännande som läkare som utför övervakning av hälsotillståndet hos strålningsarbetare i kategori A

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Godkännande som läkare som utför övervakning av hälsotillståndet hos strålningsarbetare i kategori A

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården godkänner på ansökan en legitimerad läkare som läkare som utför övervakning av hälsotillståndet hos sådana strålningsarbetare i kategori A som avses i 32 § i strålskyddslagen (592/1991), nedan *företagsläkare förtrogen med effekterna av strålning*, om läkaren har rätt att självständigt utöva läkaryrket som legitimerad yrkesutbildad person i Finland och är förtrogen med företagshälsovård och strålningens negativa hälsoeffekter.

~~I sådana beslut av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården som avses i 1 mom. får omprövning begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen (434/2003). Ett beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.~~

2 §

Strålskyddsutbildning

Den som ansöker om att bli företagsläkare förtrogen med effekterna av strålning ska visa sin i 1 § avsedda förtrogenhet med strålningens negativa hälsoeffekter genom att med godkänt resultat genomgå den strålskyddsutbildning som förutsätts för uppgiften och som ordnas av Arbetshälsoinstitutet eller ett universitet och över vilken utbildningsorganisationen utfärdar ett intyg.

Ett i 1 mom. avsett universitet som ordnar sådan utbildning ska ha ett utbildningsprogram för specialistläkare inom företagshälsovård.

Betänkande ShUB 2/2017 rd

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet får närmare bestämmelser utfärdas om den strålskyddsutbildning som krävs för att få kompetens och behörighet som företagsläkare förtrogen med effekterna av strålning.

3 §

Utlåtande om strålskyddsutbildning

Innan en utbildningsorganisation inleder en strålskyddsutbildning som avses i 2 § 1 mom. ska den begära ett utlåtande av Strålsäkerhetscentralen för att säkerställa att utbildningen ger tillräcklig förtrogenhet med strålningens negativa hälsoeffekter för att ge behörighet att bli företagsläkare förtrogen med effekterna av strålning.

Dessutom ska ett utlåtande av Strålsäkerhetscentralen begäras över väsentliga ändringar som planeras i utbildningen innan innehållet i utbildningen ändras.

4 §

Förteckning över företagsläkare förtrogna med effekterna av strålning

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ska tillhandahålla en förteckning över företagsläkare förtrogna med effekterna av strålning.

5 § (Ny)

Sökande av ändring

I sådana beslut av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården som avses i 1 § får omprövning begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen (434/2003). Ett beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom besvär bara om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

6 §

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 20 .

En läkare som Strålsäkerhetscentralen har beviljat behörighet att utöva verksamhet som läkare ansvarig för hälsokontroller för arbetstagare i kategori A har rätt att fortsätta utöva verksamhet som företagsläkare förtrogen med effekterna av strålning sex månader efter det att lagen har trätt i kraft. Under denna tid får läkaren till Tillsynsverket för social- och hälsovården anmäla att han eller hon vill bli införd i förteckningen över företagsläkare förtrogna med effekterna av strålning i centralregistret över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården inför enligt anmälan personen i registret avgiftsfritt. Om någon anmälan inte görs, förfaller Strålsäkerhetscentralens tidigare konstaterade behörighet.

2.

Lag

om ändring av 24 a § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården (559/1994) 24 a § 2 mom.
6 punkten samt
fogas till 24 a § 2 mom., sådant det lyder ändrat i lagarna 312/2011 och 262/2015, en ny 7 punkt
som följer:

24 a §

Centralregistret över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

I registret införs följande uppgifter:

6) i fråga om en person som studerar till ett sådant yrke för en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som kräver legitimering och mot vilken Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården eller regionförvaltningsverket har riktat en tillsynsåtgärd i form av anmärkning, disciplinär åtgärd eller säkerhetsåtgärd, namn, personbeteckning enligt befolkningsdatasystemet och hemadress samt uppgifter om den ovan avsedda tillsynsåtgärden,

7) uppgift om rätt att utöva verksamhet som företagsläkare förtrogen med effekterna av strålning enligt 1 § i lagen om godkännande som läkare som utför övervakning av hälsotillståndet hos strålningsarbetare i kategori A (./20..) och om den utbildning som ligger till grund för godkännandet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 32 och 33 § i strålskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strålskyddslagen (592/1991) 32 § 1 mom. och 33 §, sådana de lyder i lag 1142/1998,
som följer:

32 §

Skydd för strålningsarbetare

Verksamhetsutövaren ska planera och genomföra skyddet för strålningsarbetare enligt följande principer:

- 1) den strålning som strålningsarbetarna utsätts för och de faktorer som inverkar på den, med beaktande även av arbetsförhållanden som avviker från det normala, utreds på förhand,
 - 2) arbetsställena indelas vid behov i kontrollerade områden och övervakade områden, samt
 - 3) de strålningsarbetare vars exponering för strålning ska övervakas individuellt klassificeras så att de placeras i en särskild kategori (kategori A).
-

33 §

Övervakning av hälsotillståndet

I fråga om övervakning av hälsotillståndet hos strålningsarbetare gäller vad som i lagen om företagshälsovård (1383/2001) eller med stöd av den bestäms om hälsoundersökningar av arbetstagare i arbete som medför särskild risk för insjuknande. För övervakningen av hälsotillståndet hos strålningsarbetare som hör till kategori A ska det dessutom utses en läkare (*företagsläkare förtrogen med effekterna av strålning*). Om behörighetskraven för företagsläkare förtrogena med effekterna av strålning bestäms genom lagen om godkännande som läkare som utför övervakning av hälsotillståndet hos strålningsarbetare i kategori A (/20).

En läkare som avses i 1 mom. har särskilt till uppgift att

- 1) innan arbetet inleds samt minst en gång om året medan arbetet pågår konstatera att en strålningsarbetare som placeras i kategori A är lämplig för arbetet, samt att
- 2) ge utlåtande om under vilka förutsättningar en strålningsarbetare fortfarande kan vara samsatt i strålningsarbete i samma eller motsvarande uppgift, om arbetstagarens exponering för strålning konstateras eller misstänks ha överstigit det föreskrivna maximivärdet.

Verksamhetsutövaren svarar för att en företagsläkare förtrogen med effekterna av strålning får de uppgifter och utredningar om förhållandena på arbetsplatsen som läkaren behöver för att utföra sina uppgifter.

Betänkande ShUB 2/2017 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om upphävande av 13 § 1 mom. i strålskyddsförordningen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs i strålskyddsförordningen (1118/1996) 13 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1143/1998.

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 17.2.2017

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tuula Haatainen sd
vice ordförande Hannakaisa Heikkinen cent
medlem Eeva-Johanna Eloranta sd
medlem Arja Juvonen saf
medlem Niilo Keränen cent
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Anne Louhelainen saf
medlem Aino-Kaisa Pekonen vänst (delvis)
medlem Pekka Puska cent
medlem Sari Raassina saml
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Vesa-Matti Saarakkala saf
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Martti Talja cent.

Betänkande ShUB 2/2017 rd

Sekreterare var

utskottsråd Harri Sintonen.